

ABUZER KENDİGELEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ

İSMAİL KIRCA
TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ TİCARET HUKUKU
ÖĞRETİM ÜYESİ

ŞİRKETLER HUKUKU

CiLT II/1

SERMAYE ŞİRKETLERİNE GENEL BAKIŞ

ANONİM ŞİRKET

TANIM, UNSURLAR VE KURULUŞ

**ORGANİZASYON:
YÖNETİM KURULU
GENEL KURUL
DENETİM**

İSTANBUL 2026

onikilevha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KAYNAKÇA.....	XXIII
KISALTMALAR.....	LXXVII

BEŞİNCİ BÖLÜM SERMAYE ŞİRKETLERİ

BİRİNCİ AYRIM GENEL BAKIŞ

1. KAVRAM	1
2. TARİHÇE VE UYGULAMA	3
2.1. Tarihçe.....	3
2.2. Uygulama.....	9
3. KANUNİ DÜZENLEME VE UYGULANACAK HÜKÜMLER	11
3.1. Kanuni Düzenleme	11
3.2. Uygulanacak Hükümler	16
4. BELLİ BAŞLI ÖZELLİKLERİ	17
5. BAŞLICA İLKELER	22
5.1. Genel Olarak	22
5.2. Sınırlı Sorumluluk İlkesi.....	24
5.3. Sermayenin (Oluşturulması ve) Korunması İlkesi.....	27
5.4. Emredici Hükümler İlkesi.....	34
5.5. Oransallık İlkesi.....	43
5.6. Çoğunluk İlkesi.....	47
5.7. Seçilmiş Organ İlkesi.....	52
5.8. Eşit İşlem İlkesi	54

İKİNCİ AYRIM
ANONİM ŞİRKET

BİRİNCİ ALT AYRIM

TANIM, UNSURLAR VE KURULUŞ

1. GENEL OLARAK.....	61
1.1. Ekonomik Önemi.....	61
1.2. Kanuni Düzenleme	65
1.3. Uygulama.....	67
1.4. İnceleme Planı.....	68
2. TANIM.....	70
3. UNSURLAR.....	72
3.1. Kişi.....	72
3.2. Sözleşme	78
3.3. Sermaye	78
3.3.1. Sermayenin belirli olması.....	79
3.3.2. Sermayenin paylara bölünmesi.....	83
3.4. Amaç ve Konu	85
3.5. Sınırlı Sorumluluk.....	88
3.6. Tüzel Kişilik	91
4. KURULUŞ	92
4.1. Genel Olarak	92
4.2. Kuruluş Türleri	94
4.2.1. Anı kuruluş	95
4.2.2. Basit (nakdî) ve nitelikli (mevsuf) kuruluş.....	96
4.2.2.1. Basit (nakdî) kuruluş	96
4.2.2.2. Nitelikli (mevsuf) kuruluş	99
4.2.2.2.1. Aynî sermaye	99
4.2.2.2.2. Aynî devralma.....	102
4.2.2.2.3. Aynılara değer biçilmesi.....	103
4.2.2.2.4. Aynıların esas sözleşmeye yazılma zorunluluğu	106
4.2.2.2.5. Kuruculara tanınan menfaatler sorunu	106

4.3. Kurucular ve Kurucu Menfaatleri.....	107
4.3.1. Kurucular.....	107
4.3.2. Kurucu menfaatleri.....	110
4.4. Kuruluş Süreci	113
4.4.1. Genel olarak.....	113
4.4.2. Kuruluş işlemleri	115
4.4.2.1. Esas sözleşmenin hazırlanması ve imzalanması	116
4.4.2.1.1. Şekil.....	116
4.4.2.1.2. Hukuki nitelik.....	117
4.4.2.1.3. İçerik	120
4.4.2.1.4. Ön (anonim) şirket sorunu	135
4.4.2.2. Ticaret Bakanlığından izin alınması –bazı anonim şirketlerde–.....	138
4.4.2.3. Ticaret siciline tescil.....	142
4.4.3. Kuruluş belgeleri	147
4.4.4. Tescilin onarıcı etkisi ve fesih davası	148
4.4.5. Tescilden önceki işlemlerden sorumluluk	154
4.5. Kuruluştan Doğan Sorumluluk	158
4.5.1. Genel olarak.....	158
4.5.2. Sorumluluk hâlleri	160
4.5.2.1. Genel sorumluluk hâli	160
4.5.2.2. Özel sorumluluk hâlleri.....	161
4.5.2.2.1. Genel olarak	161
4.5.2.2.2. Belgelerin ve beyanların kanuna aykırı olması	162
4.5.2.2.3. Sermaye hakkında yanlış beyanlar ve ödeme yetersizliğinin bilinmesi.....	164
4.5.2.2.4. Değer biçilmesinde yolsuzluk	166
4.5.2.2.5. Halktan para toplamak	167
4.5.3. Sorumluluk davası	169
4.6. Kuruluştan Sonra Devralma.....	171

İKİNCİ ALT AYRIM ANONİM ŞİRKETİN ORGANİZASYONU

BİRİNCİ BAŞLIK GİRİŞ

1. ANONİM ŞİRKETİN ORGANİZASYONU KAVRAMI	181
2. ANONİM ŞİRKETİN ORGANLARI	182
2.1. Genel Bilgiler.....	182
2.2. Genel Kurul - Yönetim Kurulu İlişkisi	185

İKİNCİ BAŞLIK YÖNETİM KURULU

1. OLUŞUMU	188
1.1. Üye Sayısı.....	188
1.2. Üyelerin Nitelikleri	190
1.3. Üyeleri Seçme veya Atama Yetkisi.....	197
1.3.1. İlk esas sözleşmeyle atama veya genel kurul tarafından seçilme.....	198
1.3.1.1. Genel olarak	198
1.3.1.2. Belirli grupların yönetim kurulunda temsilde üye seçimi	200
1.3.2. Kamu tüzel kişilerinin yönetim kurulunda temsili	207
1.3.3. Yönetim kurulunun boşalan üyelik için seçim yapması	210
1.3.4. Diğer olasılıklar	213
1.4. Seçimin veya Atamanın Tescili ve İlanı.....	213
1.4.1. Genel olarak.....	213
1.4.2. Seçimin veya atamanın geçersizliğinin üyenin yaptığı işlemlere etkisi.....	214
1.5. Üyelerin Görev Süresi	216
1.6. Üyeler ile Şirket Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği	217
1.7. Üyeliğin Sona Ermesi	219
1.7.1. Sebepleri	219
1.7.1.1. Görevden alma (azil).....	219

1.7.1.2. İstifa.....	224
1.7.1.3. Görev süresinin dolması.....	225
1.7.1.4. Üyelik için aranan niteliklerin kaybı.....	227
1.7.1.5. Diğerleri.....	227
1.7.2. Hükümleri.....	228
2. İŞLEYİŞİ	231
2.1. Üyeler Arasında Görev Dağılımı Yapılması	231
2.2. Karar Alma Yöntemleri.....	235
2.2.1. Toplantı yapmak	236
2.2.2. Öneriye yazılı onay almak.....	243
2.3. Toplantılara Bizzat Katılma ve Oy Kullanma Mecburiyeti	247
2.4. Nisaplar.....	248
2.5. Kararların Hükümsüzlüğü.....	251
2.5.1. Yokluk.....	252
2.5.2. Butlan.....	253
2.5.3. İptal.....	257
3. GÖREV VE YETKİLERİ	259
3.1. Şirketin Yönetimi.....	260
3.1.1. Yönetim kavramı	260
3.1.2. Yönetim modelleri ve TK'nın tercihi	261
3.1.3. Yönetimin yetkisinin kapsamı ve yönetim kurulu-genel kurul ilişkisi.....	262
3.1.4. Devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler	266
3.1.4.1. Kavram	266
3.1.4.2. TK 375'teki sayımın sınırlayıcı olup olmadığı sorunu.....	268
3.1.4.3. TK 375'te sayılan devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkiler.....	269
3.1.4.3.1. Üst düzeyde yönetim.....	269
3.1.4.3.2. Yönetim teşkilatının belirlenmesi	271
3.1.4.3.3. Finansal yönetim	272
3.1.4.3.4. Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişilerin atanmaları ve görevden alınmaları.....	274

3.1.4.3.5. Üst gözetim	278
3.1.4.3.6. İşletmenin muhasebesiyle ilgisi olmayan defterlerin tutulması ile genel kurula ilişkin görev ve yetkiler	280
3.1.4.3.7. Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.....	282
3.1.5. Yönetimin devri	282
3.1.5.1. Devrin konusu ve yönetimin devrinin temsil yetkisinin devriyle ilişkisi	283
3.1.5.2. Devrin kapsamı.....	284
3.1.5.3. Yetkinin devredilebileceği kişiler	286
3.1.5.4. Devrin şekli koşulları	288
3.1.5.4.1. Esas sözleşmenin devre izin vermesi	289
3.1.5.4.2. Devrin bir iç yönergeye göre yapılması	292
3.2. Şirketin Temsili.....	296
3.2.1. Genel olarak.....	296
3.2.2. Temsil yetkisinin devri	300
3.2.3. Yönetim kurulu üyeleri ile Murahhas üye ve müdürlerin yetkilerinin kapsamı ve sınırları ile sınırlandırılması.....	305
3.2.3.1. Kapsamı ve sınırları.....	305
3.2.3.2. Sınırlandırılması	313
4. ÜYELERİN BORÇLARI.....	316
4.1. Genel Olarak	316
4.2. Görevlerini Özenle Yerine Getirmek	317
4.3. Şirketin Çıkarlarını Gözetmek (Bağlılık)	329
4.4. Çıkar Çatışmasının Varlığında Müzakerelere Katılmamak	333
4.5. Şirketle İşlem Yapmamak	341
4.5.1. Kapsamı.....	342
4.5.2. Genel kurulun izniyle yasağın ortadan kalkması.....	346
4.5.3. Yasağa aykırılığın sonuçları.....	350
4.5.4. Yasağın istisnaları	352
4.6. Şirkete Borçlanmamak.....	354
4.6.1. Yasağın kişi itibarıyla kapsamı	354
4.6.2. Yasağın konu itibarıyla kapsamı.....	356

4.6.3. Yasağa aykırılığın sonuçları.....	357
4.6.4. Yasağın istisnaları	360
4.7. Şirketle Rekabet Etmemek.....	362
4.7.1. Genel Bilgi.....	362
4.7.2. Yasak kapsamına giren iş ve işlemler	364
4.7.3. Genel kurulun izniyle yasağın ortadan kalkması.....	369
4.7.4. Yasağa aykırılığın sonuçları.....	370
5. ÜYELERİN HAKLARI	377
5.1. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı.....	377
5.1.1. İşlevi	377
5.1.2. Hakkın sahibi	378
5.1.3. Bilgi vermekle yükümlü kişiler	380
5.1.4. “Bilgi alma” ve “inceleme” kavramları.....	383
5.1.5. Hakkın kapsamı	385
5.1.6. Hakkı kullanmanın sınırları	386
5.1.7. Hakkı kullanma usulü.....	387
5.1.7.1. Toplantı sırasında.....	388
5.1.7.2. Toplantı dışında	388
5.1.7.2.1. Üyeler bakımından	388
5.1.7.2.2. Başkan bakımından	393
5.1.8. Hakkın ihlali	394
5.1.9. Hakkın genişletilebilmesi olanağı	397
5.2. Mali Haklar	399
5.2.1. Kavram ve türleri.....	399
5.2.2. Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla belirlenebilmesi.	403
5.2.3. Mali hakların belirlenmesinde ölçütler.....	408
5.2.4. Mali haklardan yararlanma dönemi.....	409
5.2.5. Mali hakların geri verilmesi	409
5.2.5.1. Haksız yere alınan kâr payının	410
5.2.5.2. Haksız alınan diğer mali hakların.....	413
5.2.5.3. İflas hâlinde uygun olmayan mali hakların	416
6. ÜYELERİN HUKUKİ SORUMLULUĞU.....	420
6.1. Konunun Takdimi	420

6.2. Sorumlu Kişiler.....	423
6.2.1. Yönetim kurulu üyeleri.....	423
6.2.1.1. Genel olarak	423
6.2.1.2. Görev ve yetki devrinin üyelerin sorumluluğuna etkisi	425
6.2.1.2.1. Düzenlemeye ihtiyaç duyulmasının sebebi, ilgili kavramlar ve terminoloji sorunu	425
6.2.1.2.2. Devrin kanuna dayanması koşulu	426
6.2.1.2.3. Seçimde, gözetimde ve talimat verilmesinde gerekli özenin gösterilmesi	430
6.2.1.2.4. Kontrol dışında kalan aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu olmama	439
6.2.2. Yöneticiler	440
6.3. Sorumluluğun Unsurları	444
6.3.1. Zarar.....	445
6.3.1.1. Kavram ve ispat sorunu.....	445
6.3.1.2. Doğrudan zarar - dolaylı zarar ayrımı	447
6.3.1.3. Doğrudan ve dolaylı zararların tazmini borcunun kaynağı.....	453
6.3.2. Yükümlülük ihlali.....	457
6.3.3. İlliyet bağı.....	465
6.3.4. Kusur	466
6.4. Farklılaştırılmış Teselsül ve Rücu.....	472
6.4.1. Farklılaştırılmış teselsül.....	472
6.4.1.1. Kavram ve tarihî gelişimi	472
6.4.1.2. Birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları	477
6.4.1.3. Bireysel indirim sebeplerinin dış ilişkide ileri sürülmesi	483
6.4.1.4. Birden çok kişinin zararın tamamı için birlikte dava edilebilmesi.....	487
6.4.1.4.1. Birden çok kişinin birlikte dava edilebilmesi... ..	487
6.4.1.4.2. Zararın tamamı kavramı.....	491
6.4.2. Rücu.....	494

6.5. Sorumluluk Davasında Aktif Taraf	498
6.5.1. Şirketin uğradığı zararların tazmininde	499
6.5.1.1. İflas dışında	499
6.5.1.1.1. Şirket	500
6.5.1.1.2. Pay sahipleri	506
6.5.1.1.2.1. Genel olarak	506
6.5.1.1.2.2. Yargılama giderlerinin şirketle paylaştırılması	510
6.5.1.1.2.3. Davanın hukuki niteliği	512
6.5.1.2. İflasta	515
6.5.1.2.1. İflas idaresi	516
6.5.1.2.2. Alacaklılar ve pay sahipleri	517
6.5.1.2.3. Pay sahipleri ile alacaklıların dolaylı zararlarının tazmini davasının hukuki dayanağı	522
6.5.2. Pay sahiplerinin ve alacaklıların doğrudan uğradıkları zararların tazmininde	525
6.6. Sorumluluğu Sona Erdiren Hâller	529
6.6.1. İbra	529
6.6.1.1. İlgili düzenlemeler	529
6.6.1.2. Kavram ve terminoloji	531
6.6.1.3. Hukuki niteliği	532
6.6.1.4. İbra kararının alınması usulü	538
6.6.1.4.1. İbraya ilişkin gündem maddesinin bulunması mecburiyeti	539
6.6.1.4.2. Oydan yoksunluk ve oyda imtiyazın kullanılamaması	542
6.6.1.4.3. Kuruluş ve sermaye artırımından doğan sorumluluklarda azlığın ibrayı veto hakkı	550
6.6.1.5. İbra kararının genel kurul kararıyla kaldırılmaması	552
6.6.1.6. İbranın kapsamı	553
6.6.1.7. İbranın etkisi	564
6.6.1.8. İbranın kabulü ve reddi kararlarının dava edilmesi	568
6.6.1.9. İbraya eşdeğer işlemler	571

6.6.1.10. İbranın “zarar görenin zararı doğuran fiile razı olması”ndan farklı bir kurum niteliği taşıması	573
6.6.2. Zamanaşımı	576
6.7. Yetkili ve Görevli Mahkeme ile Yargılama Usulü	581
7. EK: TİCARİ TEMSİLCİLER İLE TİCARİ VEKİLLER	584
7.1. Genel Olarak	584
7.2. TK 371/7 Çerçevesinde Sınırlı Yetkili Ticari Vekil veya Diğer Tacir Yardımcılarının Atanması	586

ÜÇÜNCÜ BAŞLIK GENEL KURUL

1. GENEL OLARAK.....	596
2. GÖREV VE YETKİLERİ	601
2.1. TK 408/2’de Sayılan Görev ve Yetkiler.....	603
2.1.1. Esas sözleşmenin değiştirilmesi	603
2.1.2. Yönetim kurulu üyeleri hakkında kararlar alınması	604
2.1.3. Denetçinin seçimi	606
2.1.4. Finansal tabloların onaylanması ile yıllık kârın ve yedek akçenin kullanılması.....	607
2.1.5. Şirketin feshi.....	607
2.1.6. Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı	608
2.2. Kanunun Diğer Maddelerinde Öngörülen Görev ve Yetkiler	609
2.3. Tek Kişilik Anonim Şirkette Genel Kurulun Yetkisi	612
3. TÜRLERİ	614
3.1. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul	615
3.2. Çağrılı ve Çağrısız Genel Kurul	618
3.3. Fiziki ve Elektronik Ortamda Katılımlı Genel Kurul	623
3.4. Bakanlık Temsilcisinin Katılmasının Zorunlu Olduğu ve Olmadığı Genel Kurul	625
3.5. Ek: İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu	629
4. TOPLANMASI.....	630
4.1. Toplantıya Çağrı.....	630
4.1.1. Çağrıya yetkili olanlar	630

4.1.1.1. Yönetim kurulu.....	631
4.1.1.2. Azlık	635
4.1.1.3. Pay sahipleri	640
4.1.1.4. Tasfiye memurları ve iflas idaresi	643
4.1.1.5. Kayyım	643
4.1.2. Çağrının şekli ve süresi.....	644
4.1.2.1. Şekli.....	644
4.1.2.2. Süresi	647
4.1.3. Çağrının içeriği.....	648
4.2. Toplantının Zamanı ve Yeri.....	651
4.2.1. Zamanı	651
4.2.2. Yeri.....	652
4.3. Toplantıya Katılmaya Yetkili Olanlar	654
4.3.1. Pay sahipleri veya temsilcileri.....	654
4.3.2. İntifa hakkı sahibi	659
4.3.3. Bazı yönetim kurulu üyeleri ile denetçi.....	660
4.3.4. Bakanlık temsilcisi	662
4.3.5. Genel kurulun izin verdiği diğer kişiler: “Dinleyiciler”	663
4.4. Toplantının İşleyişi.....	664
4.4.1. Genel kurul iç yönergesi.....	664
4.4.2. Hazır bulunanlar listesinin oluşturulması	667
4.4.3. Toplantının açılması ve yürütülmesi.....	671
4.4.4. Toplantı nisapları	673
4.4.5. Gündemdeki konuların görüşülmesi ve gündeme bağlılık ilkesi	678
4.4.6. Toplantının veya bazı gündem maddelerinin ertelenmesi ...	683
4.4.6.1. Toplantı nisabının sağlanamaması.....	683
4.4.6.2. Genel kurul kararı.....	685
4.4.6.3. Azlığın talebi	686
4.4.6.4. Diğer nedenler	693
5. KARAR ALMASI.....	694
5.1. Karar Nisapları.....	694
5.1.1. Kanunda öngörülen nisaplar	695

5.1.1.1. Kural: Mutlak çoğunluk	695
5.1.1.2. Ağırlaştırılmış karar nisapları	700
5.1.1.2.1. Oybirliği aranan kararlar	701
5.1.1.2.2. Sermayenin yüzde yetmişbeşinin olumlu oyu aranan kararlar	703
5.1.1.2.3. Sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu aranan kararlar	706
5.1.1.2.4. Ağırlaştırılmış nisaba bağlanan diğer kararlar .	706
5.1.1.2.5. Kanuni nisaplara ilişkin yürürlük hükmü.....	709
5.1.2. Esas sözleşme ile öngörülebilecek nisaplar.....	711
5.2. Tutanak.....	715
5.3. Kararların Etkisi.....	720
6. GENEL KURUL KARARLARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜ.....	723
6.1. Konunun takdimi	723
6.2. Yokluk	724
6.3. Butlan.....	727
6.3.1. Genel bilgiler	727
6.3.2. Butlan sebepleri	728
6.3.2.1. TK 447 hükmünde sayılanlar	729
6.3.2.1.1. Pay sahibinin vazgeçilemez nitelikteki haklarının sınırlandırılması veya ortadan kaldırılması	729
6.3.2.1.1.1. Vazgeçilemez hak kavramı ve müktesep haklardan farkı	729
6.3.2.1.1.2. Vazgeçilemez hak örnekleri	732
6.3.2.1.2. Pay sahiplerinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarının ihlali	734
6.3.2.1.3. Anonim şirketin temel yapısının bozulmasına yol açmak.....	734
6.3.2.1.4. Sermayenin korunması hükümlerine aykırılık.	736
6.3.2.2. Diğer sebepler.....	737
6.4. İptal	738
6.4.1. Genel bilgiler	738
6.4.2. İptal sebepleri	739

6.4.2.1. Kanuna aykırılık	740
6.4.2.2. Esas sözleşmeye aykırılık.....	745
6.4.2.3. Dürüstlük kuralına aykırılık	746
6.4.3. Hukuka aykırılık ile karar arasında illiyet bağının bulunması sorunu	748
6.5. İptal davası.....	754
6.5.1. Genel olarak.....	754
6.5.2. Tarafları.....	755
6.5.2.1. Davacılar	755
6.5.2.1.1. Pay sahipleri.....	755
6.5.2.1.1.1. Kararın konusuna ilişkin hukuka aykırılıklarda.....	757
6.5.2.1.1.2. Kararın meydana gelişine ilişkin hukuka aykırılıklarda.....	760
6.5.2.1.2. Yönetim kurulu.....	761
6.5.2.1.3. Yönetim kurulu üyeleri	761
6.5.2.2. Davalı: Şirket.....	762
6.5.3. Dava açma süresi ile yetkili ve görevli mahkeme	762
6.5.4. Çeşitli hususlar	764
6.6. Butlan ve yokluğun tespiti davaları	769
6.7. Hükümsüz kararların ticaret siciline tescili sorunu.....	771

DÖRDÜNCÜ BAŞLIK

DENETİM

1. GENEL OLARAK.....	773
2. DENETİME TABİ ŞİRKETLER	776
3. DENETİMİN KONUSU VE KAPSAMI.....	783
4. DENETÇİ.....	788
4.1. Seçimi, Görevden Alınması, Atanması ve Sözleşmenin Feshi	789
4.1.1. Genel Kurul Tarafından Seçimi	789
4.1.2. Mahkeme Kararı ile Görevden Alınması ve Yenisinin Atanması.....	791
4.1.3. Doğrudan Mahkeme Tarafından Atanması.....	794

4.1.4. Denetim Sözleşmesinin Denetçi Tarafından Feshi ve Yenisinin Yönetim Kurulu Tarafından Seçilmesi.....	796
4.2. Denetçi Olarak Seçilebilecek Kişiler.....	799
5. DENETİME İLİŞKİN DİĞER HÜKÜMLER.....	803
5.1. İbraz Yükümü ve Bilgi Alma Hakkı.....	803
5.2. Denetim Raporları.....	804
5.3. Görüş Yazıları.....	806
5.4. Şirket ile Denetçi Arasındaki Görüş Ayrılıkları.....	812
5.5. Topluluk İlişkileri İçin Özel Denetçi Atanması.....	813
6. DENETÇİNİN SORUMLULUĞU.....	814
6.1. Genel Olarak Denetim Faaliyetinden Doğan Sorumluluk.....	815
6.2. Özel Hüküm: Sır Saklama[ma]dan Doğan Sorumluluk.....	819